

‘Koe in beweging’ thema jaarvergadering aAa

‘Koe maakt de productie, aAa is daarbij onmisbaar’

Melkveehouder Thijs Wieggers is vooral bekend als fanatiek FDF-lid. Maar hij is ook fervent fokker, zo blijkt uit een presentatie op de jaarvergadering van de aAa-vereniging. Als klauwbekapper leerde hij hoe belangrijk de bouw van een koe is. De bekende roodbontfokker Gerrit van der Kolk kon dit alleen maar beamen. „Er is geen verschil tussen show en functionaliteit.”

De aAa-vereniging had voor haar jaarvergadering in Wierden (OV) gekozen voor het thema ‘De koe in beweging’. Op de druk bezochte bijeenkomst op een zaterdag in november werd het spits afgebeten door Thijs Wieggers uit Mariëvelde (GD). Wieggers is als fanatiek FDF-lid en vanwege een akkiefetje met een politieman die de hongerige actievoerder met getrokken pistool de weg naar een fastfoodrestaurant blokkeerde,

kilo melk en 11 koeien produceerden meer dan 100.000 kilo melk, waarvan één ook de 10.000 kilo vet- en eiwitgrens slechtte.

Pinken bekappen

Voordat Wieggers het bedrijf overnam, was hij 15 jaar fulltime actief als klauwverzorger. Daarbij kwam hij veel op grote bedrijven in Duitsland. Daar zag hij de dieren in de loop der jaren hoger en smaller worden. Dat ging gepaard met het steeds vaker bekappen van jongvee. De hogere, smallere pinken draaiden de voorklauwen naar buiten weg en stonden achter koehakkiger. Bij de voorklauwen werden daardoor de binnenklauwen zwaarder belast, waardoor het hoorn harder groeide en de binnenklauwen te lang werden en voor de buitenklauw langsdraaiden. Bij de achterklauwen werden de buitenklauwen zwaarder belast en groeiden die overmatig hard. Overmatige groei betekent tevens een slechtere kwaliteit hoorn, zodat ook om die reden klauwverzorging vaker nodig was. Een vicieuze cirkel die volgens Wieggers vooral optrad bij bedrijven die niet aan aAa deden en door de moderne fokkerij in de richting van hogere, smallere dieren werden gedreven. Een tweede gevolg van hogere, smallere dieren is het gebrek aan conditie dat zulke dieren kenmerkt. Hierdoor is het vetkussentje tussen de botten en het hoorn in de klauwen dunner, waardoor vering en demping in de klauw minder wordt of ontbreekt, met meer irritatie, meer hoornvorming en klauwproblemen als gevolg.

Als laatste noemde Wieggers het belang van weiden van jongvee voor het ontwikkelen van goede, gezonde klauwen. Hij pleitte ervoor om indien mogelijk het jongvee ouder dan een jaar te weiden, zodat de klauwen goed uitdrogen. Hierdoor brokkelt overtollig

“Goede bouw heeft alles te maken met het voorkomen van klauwproblemen

wellicht een van de bekendste boeren van Nederland. Minder bekend is waarschijnlijk dat hij een indrukwekkende veestapel heeft, waarin al meer dan 20 jaar gebruikgemaakt wordt van het aAa-systeem, en dat hij jarenlang fulltime op pad is geweest als klauwbekapper, twee redenen waarom hij werd uitgenodigd als spreker bij het thema ‘De koe in beweging’.

Wieggers melkt met zijn familie op 45 hectare grond 80 melkkoeien met bijbehorend jongvee. Er vindt huisverkoop plaats van vlees en ijs en er is een opfok- en handelstak met paarden. Daarom zijn er tevens 15 stuks vleesvee en 15 paarden op het bedrijf. Wieggers is sinds hij in 2018 het bedrijf overnam van zijn ouders nog zo’n tien uur per week actief als klauwverzorger. De koeien produceren gemiddeld 10.720 kilo melk met 4,36 procent vet en 3,63 procent eiwit. De levensproductie van de afgevoerde koeien ligt bij 41.000

hoorn af en blijft een goede, gezonde klauw over. Als het jongvee binnen wordt opgefokt, zijn de klauwen voller bij afkalven, wat meer risico op klauwproblemen geeft.

Show en functionaliteit

Na Wieggers was het de beurt aan Gerrit van der Kolk uit Wierden om wat te vertellen over zijn bedrijf. De ‘Rodbontfokker van het Jaar 2019’ is vooral bekend van zijn deelname aan keuringen, zowel als deelnemer als als keurmeester, en wordt daarom door velen gezien als showfokker. Ten onrechte, aldus Van der Kolk. Alle foktechnische beslissingen worden genomen op basis van functionaliteit. „Als er goed gekeurd wordt op keuringen is er trouwens geen verschil tussen show en functionaliteit”, benadrukt Van der Kolk. De 95 melkkoeien produceren gemiddeld ruim 10.000 kilo melk met 4,32 procent vet

Gerrit van der Kolk van fokveebedrijf Bossink toont een van de 15 excellente koeien op het bedrijf, Bossink Miranda 133. Ze is moeder van twee KI-stieren: Bossink Diego Rf en Bossink Red Volvo. (De bijeenkomst werd gehouden vóór de aangescherpte corona-maatregelen.)

weinige analyseurs die nog hebben samengewerkt met Bill Weeks, die het aAa-systeem ontwikkelde. Hij vertelde dat Weeks je nooit precies vertelde hoe iets in elkaar zat, maar graag opmerkingen maakte die je aan het denken zette, waardoor je uiteindelijk veel beter begreep hoe iets in elkaar zat. Bij het bewegen van een koe spelen ontzettend veel factoren mee, daarom moet je volgens Schilder verder kijken dan alleen naar benen en klauwen. Een cruciale rol is daarbij weggelegd voor de lendenen van een koe. Die verbinden de voor- en achterhand met elkaar via een klein oppervlak en vormen derhalve een kwetsbaar punt. Ze moeten sterk genoeg zijn om de voor- en achterhand goed met elkaar te verbinden en flexibel genoeg om atletisch te kunnen bewegen. De voorhand moet voor het goed kunnen bewegen van een koe voldoende breed zijn, zodat ze comfortabel kan staan met een goede gewichtsverdeling over de binnen- en buitenklauwen. De voorhand moet naast de breedte tevens door een diepe, gewelfde eerste rib voldoende ruimte bieden aan hart en longen, zodat voldoende bloed rondgepompt kan worden. Dat voorkomt oedeemvorming in de uier, maar ook in de spronggewrichten en kroonranden, die daardoor gezond blijven.

Evenredige belasting klauwen

Bij de achterhand is naast voldoende breedte ook de plaatsing van de draaijer erg belangrijk. Bij een goede, centraal geplaatste draaijer staat een koe recht boven de klauwen, die daardoor evenredig belast worden. De breedte in het kruis is van belang om makkelijk te kunnen bewegen en ruimte voor de uier te creëren. Als die ruimte ontbreekt, wordt de uier naar voren gedruwd en wordt de kans op smet groter. Als de draaijer te ver naar achteren is geplaatst, worden de zitbeenderen naar boven gedruwd en de lendenen naar beneden. Dat geeft veel spanning in de bovenbouw en belemmert een soepele gang. Aan de hand van afbeeldingen van het skelet en de spieren en pezen die aan het skelet bevestigd zijn, ging Schilder nog dieper in op deze ingewikkelde materie, die uiteindelijk toch heel logisch in elkaar steekt. De dag werd indrukwekkend afgesloten op het bedrijf van Van der Kolk, waar heel veel koeien lieten zien hoe gemakkelijk ze kunnen bewegen als ze goed gebouwd zijn.

Tekst en beeld:
Fred Reinders

en 3,60 procent eiwit. 35 (37 procent) van de 95 koeien hebben meer dan 50.000 kilo melk geproduceerd en gemiddeld is de levensproductie van de aanwezige koeien 39.000 kilo melk. De koeien zijn gemiddeld ingeschreven met 87,8 punten, 15 hebben de excellent-status en zijn ingeschreven met 90 punten of meer. Elk jaar worden tussen de 20 en 30 vaarzen verkocht voor de fokkerij en zo'n 10-12 dekstiertjes. Dat zorgt voor een duidelijk bovengemiddelde aanwas van 9 cent per kilo melk. „De omzet en aanwas is heel belangrijk voor ons bedrijf.”

De bouw is volgens Van der Kolk het belangrijkste voor het goed functioneren van een koe. Hij is altijd op zoek naar balans en daarbij is volgens hem aAa een onmisbaar instrument. Bij de selectie van stieren wordt verder gekeken naar gehalten, celgetal en vruchtbaarheid. Jonge stieren worden weinig ingezet, vertrouwen in het genomics-systeem

ontbreekt. „Af en toe wordt er een jonge stier ingezet als de afstamming klopt en zijn aAa-code past.” Oude stieren gebruikt hij des te meer. „Ik wil graag afgekalfde dochters gezien hebben van een stier. Als ik er dan vertrouwen in heb, blijf ik ze volop gebruiken.” Stieren die zo veel zijn ingezet, zijn Incas, Jotan en Curtis. De laatste wordt nog steeds gebruikt. Van alle drie zijn zowel vaarzen als oudere koeien aan de melk. De NVI ziet Van der Kolk als een Niets Vertellende Index, hij vertrouwt meer op wat hij zelf ziet, onder andere als keurmeester op keuringen, en concludeert: „De koe maakt de productie. aAa is daarbij onmisbaar.”

Goed gevormde lendenen

Als laatste spreker kwam Jan Schilder aan het woord. Schilder werkt al ruim 30 jaar als onafhankelijk aAa-analyseur en is een van de

Heeft u vragen en/of opmerkingen, neem dan contact op met de redactie via redactie@melkvee.nl of tel 0314 – 62 64 38.